

ENTREVISTA A ALAN VIDAL, GANHANT DEL “I CONCORS DE RACONTES BRÈUS EN OCCITAN ENRIC GARRIGA TRULLOLS”

Alan Vidal es estat lo ganhant de la primièra edicion del “Concours de racontes brèus en occitan ENRIC GARRIGA TRULLOLS”. Originari de Montaut, demòra a l'ora d'ara a L'Esparron (Arièja) e, per çò qu'es sa vida professionala, a trabalhat coma ensenheire.

R.- De qu'es que vos butèt a participar al “Concours de Racontes Brèus”?

Soi totjorn susprés per tot çò que fa le CAOC en favor de nòstra la lenga e de nòstra cultura, tanben li'n devèm grat. En tota logica me sentiái forçat de participar, sustot que quand se'n vira manqui pas d'escriure per d'autres concours.

R.- Cossí far per animar mai de monde a participar a l'edicion de l'an que ven?

Cresi que cal esperar qualques annadas. Se gaitam le concours de novèlas del "Lecteur du Val" ajustèron le concours en occitan en 2013 e recebèron 18 tèxtes, ne son ara a una cincantena. La participacion d'autors catalans, es una rason de mès per creire a l'espandida del concours. Es plan domatge qu'escrivans potencials participen pas, les professionals, les universitaris, les ensenheires, les que gausan, les rebutats de la grafia... Benlèu que se poria dubrir als escolans (individuals o collectius) calandretas, collèges e licèus, qu'ajan un concours "joves" a part.

R.- Malurosament la literatura occitana es pas gaire coneguda al defòra de l'espaci occitanista. Qualas accions caldriá far per promòure aquela rica creativitat literària occitana?

Vertat, sustot que la literatura en general patís pesugament. Dins manifestacions diversas, ai tengut sovent l'estand de l'IEO e sabi plan pro que mèma al còr de l'espaci occitan, les libres literaris se vendon pas brica. Se ven, qualques obratges didactics, es tot. Per contre vesi que conferéncias amb l'autor o l'editor, o les dos, son escasenças per vendre qualques libres. Mas pr'aquò s'i cal investir, e aquò s'apèla le militantisme e le militantisme sembla plan que se pèrda. L'editor "Letras d'òc" prepausa libres numerics, veirem ben...

R.- Perqué cresètz que l'Occitania a inspirat tament de creators e de tanta qualitat dins totes los domènis de la cultura? Per la seuna riquesa e varietat? Pel caractèr dobèrt de la societat occitana?

Soi pas un grand literari, (éri ensenheire d'agronomia !) e sabi pas respondre a aquela question. Vertad que dumpèi les trobadors, se parla, s'escriu, se canta Occitan. Mas l'elita francesa ac sap pas, ac vòl pas sapier o ac denega.

R.- Avètz trabalhat dins mai d'una òbra de teatre "amateur" en lenga occitana. Quala es la vitalitat de las arts scènicas en Occitania ?

Le teatre es abans tot una demarcha militanta per fèr ausir la lenga viva. Nos chapa fòrça temps e anam pertot ont sèm convidats, que i aja monde o non, que i aja moneda o non. Les tèmas abordats son d'actualitat, mas la lenga utilizada garda son chuc, amb le frasar de temps passat, le ton trufandier, las metafòras païsanas... Per respondre a la question, dumpèi 6 ans, sèm a 3 pèças, 103 representacions e 6500 espectators. Per nosautres, amators e benevòls sen pretencions, es una escasuda ; regretam çaquela que le public siaga pas dels mès joves !

R.- Qual es vòstra valoracion generala per çò qu'es la lenga occitana en Arièja? Es que i a una consciéncia sociala sufisenta per salvar la lenga?

En Occitania en general e en Arièja en particular, la lenga se pèrd. Amb le bolegadís de la populacion les locutors naturals, sont partits endacòm mès per trobar trabalh, e son en partida remplaçats per "estrangiers" que se foton plan mal de l'occitan. Aquò dit, cal pas s'arrestar al pè del rapalhon e resistir del melhor que podèm.

R.- Sètz tanben membre de l'Institut d'Estudis Occitans. Qualas son las foncions e las activitats que realizatz abitualament?

Fa mès de dètz ans qu'ai aderit a l'IEO de l'Arièja. Ne fusquèri clavaire pendent qualquas annadas. Demòri aderent e benevòl actiu a cada còp que fa besonh. En particulier per las animacions, per las croniquetas "De Còr e d'òc" sus "Radio Transparence", les ostalses de retirada ont les vièlhs me rememorian la lenga naturala.

R.- Coneissètz dempuèi pro d'annadas lo Comitat d'Afrairament Occitan-Catalan, dels tempses de la presidéncia del Sr Enric Garriga. Cossí avètz conegut lo CAÒC? Qual es estada la vòstra relacion amb aquesta associacion?

Ai conegut vertadièrament le CAOC, fa ja qualquas annadas - mas me soveni pas quora - que fasiá un viatge en Arièja. Agèri l'onor de lors fèr una charradisa sus las simbolicas del blat ; ne gardi un polit sovenir. Puèi cada an nos saludam al pòrt de Salau. Siègui lors activitats sus un ret social... N'ai un grand respècte.

R.- Cada an, e ne fa ja mai de trenta, lo CAÒC amb d'autras associacions e institucions coma l'occitana ASPIC, organiza la "Pojada al pòrt de Salau" lo primièr dimenge d'agost, ont participatz tanben. Cossí se viu aquesta fèsta del costat occitan?

Dumpèi 2008, cresi, n'ai pas mancada una (i comprés l'annada que fusquèt anulada !) Per ieu es una reconeissença del trabalh del CAOC e al delà de l'amistat del pòble catalan. Me pertòca, ja que mon paire èra andorran e mon pepin èra catalan (de Vilafranca del Penedès). Cèrtas òc, s'i encontra occitanistas mas me sembla de mens

en mens d'occitans. Sens parlar d'unas que pujan al pòrt de Salau coma pujarián al pòrt d'Envalirà, charran e cantan en francés ; an pas res comprés a la filosofia de la Pujada.

R.- Al pòrt de Salau vos avèm vist mantun còp far la revirada del francés a l'occitan dels discorses que i fan qualques autoritats d'Arièja – e mai se mancan pas, a cada annada, de nos prometre qu'a l'an que ven faràn melhor... Cossí las valoratz, aquelas traduccions "sul terrenh"? Es que poirián ajudar a una màger preséncia sociala (e politica) de la lenga occitana?

Es vertat que m'embarana fòrça d'ausir le francés al pòrt de Salau, le jorn de la pujada. La traduccion es pas forçada, ja que m'avisí que fòrça catalans comprenon le francés mas me disi que cal resistir al tot francés, en fent ausir l'occitan. Aquò dit, amaguèm pas que "las autoritats" que mètrestrejan l'occitan se fan claras, son joves e còps que i a venon d'endacòm mès. Esperem que las que pujan al pòrt de Salau, siagan al mens occitanistas, e pas sonque dins las paraulas.

R.-Fin finala, quals endreches nos recomandatx de visitar en Arièja?

Sustot anguetz pas al castèl de Foish, que ne calhan son occitanitat (mès de 800 ans çaquela !). Ne parlan coma s'èra totjorn estat un castèl Francés. Podètz anar suls sitis toristics, que ne manca pas e que ne fan reclama de pertot. Mas benlèu, val melhor s'interessar als testimònis de la cultura occitana ; emai se fisicament i aja pas grand causa de véser, es le simbòl que compta. Mas abans vos caldriá estudiar un pauc l'istòria occitana de l'edad mejana per que atal totes les lòcs prenguèssen sens.

Montsegur... de segur ! Podètz meditar a las doas pèiras levadas ensús del prat dels cremats. Se pujatz al castèl francés (es pas ni catar, ni occitan !), auretz le contentament d'aver caminat coma les eretics de temps-a e d'aver trepejat las roïnas de lors ostalses. Doblidètz pas de vos passejar per las gargantas de la Frau, l'escampa cap a Catalonha. Anatz a Perèlha, a Montalhon... Le castèl de Puègverd (es dins Aude mas just a costat) es un crane testimoni dels trobadors e de lor musica. Se vos agrada caminar, podètz fèr un tròç del camin dels bons òmes que va de Foish a Berga.

R.- Òsca pel prèmi, Alan!!!

Òsca sustot al CAOC, per tot son trabalh e per l'organizacion d'aqueste concors.